

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА “ЛІСОВОЛ ПРОТИ УКРАЇНИ”

(Заява № 22343/04)

6 листопада 2008 року в рішення були внесені редакційні зміни
відповідно до Правила 81 Регламенту Суду

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

25 вересня 2008 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Лісовол проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,
п. Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
п. Володимир Буткевич (Volodymyr Butkevych),
пані Ренате Ягер (Renate Jaeger),
п. Марк Віллігер (Mark Villiger),
пані Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),
пані Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska), *судді*,
та пані Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *секретар секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 2 вересня 2008 року,
виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 22343/04), поданою до Суду 11 червня 2004 року громадянином України п. Володимиром Миколайовичем Лісоволом (далі — заявник) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).
2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — пані Валерією Лутковською, Міністерство юстиції.
3. 21 січня 2005 року Суд вирішив направити Уряду скарги за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції. Відповідно до п. 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо суті справи та її прийнятності одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1952 році та проживає у м. Черкасах.
5. 29 січня 2003 року Печерським районним судом м. Києва було винесено рішення, яким Державну податкову адміністрацію зобов'язано відшкодувати заявнику шкоду. Ухвалою апеляційного суду м. Києва від 22 травня 2003 р. суму відшкодування було змінено на 1073, 33 грн.¹ та визначено, що відповідна виплата здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.
6. Заявник, Державна податкова адміністрація та Державне казначейство оскаржили це рішення.
7. Рішенням від 3 серпня 2003 року Верховним Судом було відмовлено в задоволенні касаційної скарги Державного казначейства, оскільки суд не встановив неправильне застосування норм матеріального чи процесуального права.
8. 1 грудня 2003 року Верховний Суд, розглянувши касаційні скарги заявника та Державної податкової адміністрації, відмовив у їх задоволенні, оскільки не встановив неправильне застосування судом норм матеріального чи процесуального права.
9. За позовами заявника 1 серпня, 30 жовтня і 25 листопада 2003 року, 25 лютого 2004 року Голосіївським районним судом, а також 13 вересня 2004 року Печерським районним судом м. Києва було визнано неправомірними дії державного виконавця щодо виконання рішення, винесеного на користь заявника.
10. 6 серпня 2003 року державною виконавчою службою було винесено постанову про відкриття виконавчого провадження.
11. Двома листами від 10 вересня 2003 року і 9 січня 2004 року відповідно заступник Голови Державного казначейства повідомив заявника про те, що Державним бюджетом на 2003 рік

¹ Приблизно 144 євро.

не передбачено видатки на відшкодування шкоди, заподіяної органами Державної податкової адміністрації.

12. Відповідно до твердження Уряду після 13 вересня 2004 року заявник не подавав виконавчого листа щодо виконання рішення суду від 29 січня 2003 року для відновлення виконавчого провадження.

13. Відповідно до ухвали Печерського районного суду від 25 липня 2005 року скаргу заявника на дії державного виконавця було повернуто заявнику в зв'язку з недотриманням ним вимог до подання відповідних скарг. Після того, як відповідна скарга двічі розглядалась в апеляційній інстанції, 22 березня 2006 року апеляційним судом м. Києва було скасовано ухвалу від 25 липня 2005 року.

14. 26 серпня 2005 року державним виконавцем відділу державної виконавчої служби Печерського районного управління юстиції було винесено постанову про закінчення виконавчого провадження у справі. 5 жовтня 2005 року Печерським районним судом було винесено ухвалу, відповідно до якої заявнику було відмовлено в задоволенні його скарги щодо скасування відповідної постанови. Суд дійшов висновку, що закінчення виконавчого провадження було законним, оскільки виконавчий лист було передано до Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції.

15. Ухвалою від 24 листопада 2005 року апеляційним судом м. Києва було скасовано відповідну ухвалу, повернуто справу на новий розгляд до суду першої інстанції у зв'язку з тим, що справа була розглянута в суді першої інстанції за відсутності заявника. Суд відхилив вимогу заявника щодо розгляду апеляційної скарги по суті. Після неодноразового перегляду різними судовими інстанціями 18 січня 2006 року Печерський районний суд задовольнив скаргу заявника та скасував постанову державного виконавця від 26 серпня 2005 року.

16. 22 лютого 2006 року Печерським районним судом було скасовано постанову Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції від 23 грудня 2005 року про повернення виконавчого документа.

17. 29 червня 2006 року Печерський районний суд зобов'язав державного виконавця виконати рішення від 29 січня 2003 року, винесене на користь заявника.

18. Станом на цей час Суду не було надано жодної інформації щодо виконання рішення.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 ТА СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

19. Заявник стверджує, що невиконання судового рішення, винесеного на його користь, порушує його право за п. 1 статті 6 Конвенції. Він також стверджує про порушення його права, гарантованого статтею 13 Конвенції, у зв'язку з відсутністю ефективного засобу захисту його права на виконання рішення, винесеного на його користь. Ці положення передбачають наступне:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на розгляд його справи (...) упродовж розумного строку (...) судом, (...) який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру (...)».

Стаття 13

«Кожен, чий права та свободи, визнані в (...) Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

A. Щодо прийнятності

20. Уряд стверджує, що заявник не може вважатися жертвою порушення його прав. Він зазначає, що рішення від 29 січня 2003 року не виконувалось з вини заявника, оскільки після 13 вересня 2004 року виконавчий лист заявником до виконання не пред'являвся.

21. У відповідь заявник надав листа заступника голови Печерського районного суду від 22 червня 2005 року, в якому зазначалось, що в результаті перевірки було встановлено, що з вини працівників канцелярії заявнику не було надано виконавчого листа. Лише 10 червня 2005 року працівники канцелярії надіслали відповідний виконавчий лист для виконання.
22. Однак Суд нагадує, що заявник, на користь якого винесено остаточне судове рішення проти державного органу, на виконання якого видано виконавчого листа, звільнений від обов'язку ініціювати будь-яку процедуру з метою виконання рішення (див. «Васильєв проти України» (Vassiliev c. Ukraine), № 10232/02, п. 30, 13 липня 2006 року).
23. Таким чином, Суд відхиляє зауваження Уряду та оголошує скарги заявника за п. 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції прийнятними.

В. Щодо суті

1. Щодо стверджуваного порушення п. 1 статті 6 Конвенції

24. Уряд зазначав, що тривалість виконання рішення не є надмірною, якщо виключити періоди, коли провадження зупинялось, та період після 13 вересня 2004 року.
25. Суд нагадує свою позицію, викладену в багатьох рішеннях проти України, відповідно до яких заявник може вважатися жертвою порушення його прав, гарантованих Конвенцією, з огляду на період, протягом якого рішення, винесене на користь заявника, не виконувалось (див., наприклад, рішення «Ромашов проти України» (Romashov c. Ukraine), № 67534/01, п. 27, 27 липня 2004 року; «Войтенко проти України» (Voïtenko c. Ukraine), № 18966/02, п. 35, 29 червня 2004 року; «Дубенко проти України» (Dubenko c. Ukraine), № 74221/01, п. 36, 11 січня 2005 року).
26. Уряд посилається на проект Закону «Про відшкодування шкоди, завданої фізичним особам незаконними діями чи бездіяльністю органів державної влади при здійсненні ними своїх повноважень», розроблений Міністерством юстиції. Відповідно до цього проекту відшкодування шкоди, завданої державними органами, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету. Уряд стверджує, що рішення буде виконано одразу після прийняття відповідного закону.
27. Суд зазначає, що на момент розгляду справи зазначений закон не був прийнятий, у будь-якому разі Уряд не продемонстрував, яким чином такий законодавчий захід виправить спірну ситуацію.
28. Уряд зазначає, що починаючи з 6 серпня 2003 року, дати, коли виконавче провадження було відкрито, Державне казначейство вживало всіх необхідних заходів для виконання рішення від 29 січня 2003 року, зокрема, надсилались пропозиції Міністерству фінансів щодо внесення змін до Закону «Про Державний бюджет». Однак ці пропозиції не були враховані у зв'язку з відсутністю бюджетних коштів.
29. Суд нагадує, що державні органи не можуть посылатись на відсутність коштів, як на виправдання невиконання боргу за рішенням суду (див. «Ромашов проти України» (Romashov c. Ukraine), № 67534/01, п. 43, 27 липня 2004 року; «Шмалько проти України» (Chmalko c. Ukraine), № 60750/00, пп. 43–47, 20 липня 2004 року). Тому, не вживаючи необхідних заходів на виконання остаточного рішення суду, винесеного у справі, органи державної влади частково позбавили положення п. 1 статті 6 Конвенції їх корисної дії.
30. Вказаного достатньо для висновку Суду, що в цій справі п. 1 статті 6 Конвенції було порушено.

2. Щодо стверджуваного порушення статті 13 Конвенції

31. Уряд зазначив, що заявник мав у своєму розпорядженні ефективні національні засоби юридичного захисту, які дозволяли оскаржувати невиконання судового рішення, винесеного на його користь. Уряд стверджував, що заявник не використав такі засоби.
32. Заявник не погодився.
33. Суд уже розглядав таке ж питання в інших справах та констатував порушення статті 13 Конвенції (див., наприклад, рішення «Войтенко проти України» (Voïtenko c. Ukraine), №

18966/02, пп. 46–48, 29 червня 2004 року; «Ромашов проти України» (Romashov c. Ukraine), № 67534/01, п. 47, 27 липня 2004 року).

34. Після дослідження Судом всіх матеріалів, які були йому надані, Суд вирішує, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, які б переконали Суд дійти іншого висновку в цій справі.

35. Таким чином, було порушення статті 13 Конвенції.

II. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

36. Стаття 41 Конвенції зазначає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

37. Заявник вимагає 3288,57 грн відшкодування матеріальної шкоди та 10 000 євро (EUR) відшкодування моральної шкоди.

38. Уряд заперечив.

39. Суд вважає, що Уряд має виплатити заявнику в якості відшкодування матеріальної шкоди суму, присуджену рішеннями суду в справі, яку до цього часу не виплачено. Суд вважає також належним присудити заявнику 2000 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

40. Заявник також вимагає 73,45 грн.² відшкодування поштових витрат, 288 грн.³ втраченого заробітку, 250 грн.⁴ витрат на проїзд і 318,98 грн.⁵ пені у зв'язку з невиконанням грошових зобов'язань.

Заявник надав документи, які підтверджують понесені витрати на загальну суму 407,28 грн.⁶, що включає поштові витрати та витрати на проїзд.

41. Уряд заперечує такі вимоги.

42. Відповідно до практики Суду заявник не може отримати відшкодування витрат, поки не доведе, що такі витрати були реальними, необхідними та розумними. У цій справі, враховуючи надані документи та зазначені критерії, Суд вважає розумним присудити заявнику до виплати 57 євро відшкодування усіх витрат.

C. Пеня

43. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною.

2. *Постановляє*, що в цій справі було порушено п. 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що в цій справі було порушено статтю 13 Конвенції.

4. *Постановляє*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має виплатити заявнику суми, які до цього часу належать йому за рішеннями суду, як відшкодування матеріальної шкоди, 2000 (дві тисячі) євро як відшкодування моральної шкоди та 57 (п'ятдесят сім) євро як відшкодування

² Приблизно 10 євро.

³ Приблизно 39 євро.

⁴ Приблизно 32 євро.

⁵ Приблизно 43 євро.

⁶ Приблизно 57 євро.

судових витрат, з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто із заявника. Ці суми мають бути конвертовані в українську гривню⁷;

(b) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткові пункти.

5. Відхиляє інші вимоги заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено французькою мовою і повідомлено в письмовій формі 25 вересня 2008 року згідно з пунктами 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК
(C. Westerdik)
Секретар

П. ЛОРЕНЦЕН
(P. Lorenzen)
Голова

⁷ 6 листопада 2008 року були внесені зміни: додано слова «конвертовані в українську гривню».